

XIV. mezinárodní seminář „Diritto romano e attualità“ Catanzaro, Itálie, 29. listopad – 1. prosinec 2018

Na konci listopadu 2018 se v hradním komplexu (*Complesso monumentale del San Giovanni*) malebného kalábrijského města Catanzaro sešli účastníci již XIV. mezinárodního semináře římského práva, organizovaného tradičně pod názvem „Diritto romano e attualità“. Seminář organizovala právnická fakulta Univerzity Catanzaro (*Dipartimento di giurisprudenza della Università degli studi di Catanzaro*) pod patronací prof. Alessandra Corbina. Tohoto semináře se účastnilo více než 30 právních historiků a právních romanistů z celého světa, jmenovitě z Bulharska, České republiky, Číny, Francie, Itálie, Polska, Ruska a Slovenska. Ústřední téma semináře bylo „*La civitas romana dalle origini alle leges Valeriae Horatiae*“, tedy „*Civitas romana* od počátků až po *leges Valeriae Horatiae*“, zahrnující časové rozpětí od poloviny 8. století před n. l. až po polovinu 5. století před n. l. Jednalo se tak o nejstarším období formování římské společnosti.

Odpoledne prvního dne semináře, 29. listopadu 2018, bylo věnováno – vedle formálního a velmi srdečného přivítání účastníků – úvodním přednáškám k tématu. Za předsednictví prof. Luigiho Labruny (*Università degli studi di Napoli „Federico II“*, Neapol, Itálie), vystoupili již zmíněný prof. Alessandro Corbino (*Università degli studi di Catanzaro „Magna Graecia“*, Catanzaro, Itálie), jenž poutavě uvedl přítomné do historického kontextu zvoleného tématu. Následoval příspěvek Gabriela Cifaniho (*Università degli studi di Roma „Tor Vergata“*, Řím, Itálie), věnovaný hospodářským podmínkám vzniku a vývoje nejstarší římské společnosti (*Le basi economiche di Roma arcaica*).

Druhý den semináře, 30. listopadu 2018, začal za předsednictví prof. Marie Zablocké (*Uniwersytet Warszawski*, Varšava, Polsko), a byl věnován „ústavně-právním“ aspektům počátků Říma. Zazněla přednáška Roberta Fioriho (*Università degli studi di Roma „Tor Vergata“*, Řím, Itálie), věnovaná propojení římské a sabinské společnosti (*La „repubblica“ delle origini latino-sabine*), a Cosima Cascione (*Università degli studi di Napoli „Federico II“*, Neapol, Itálie), zaměřená na ony ústavní konstrukce formujícího se římského státu a jejich řeckých vzorů (*L'autogoverno nella visione „democratico-ateniense“. Dalle riforme di Solone alla costituzione di Clistene*). Následoval pak příspěvek, který přednesl Osvaldo Sacchi (*Università degli studi della Campania „Luigi Vanvitelli“*, Caserta, Itálie), věnovaný teritoriálním aspektům rozvoje římské společnosti (*La terra come risorsa e come problema. Criteri di „appartenenza“ e modalità organizzative di „sfruttamento“*).

Odpolednímu jednání předsedal prof. Francesco Musumeci (*Università degli studi di Catania*, Katánie, Itálie), a přednesené příspěvky se zaměřovaly především na legislativní počiny rané římské společnosti. Úvodní přednášku podala Carla Masi Doria (*Università*

degli studi di Napoli „Federico II“, Neapol, Itálie), jež se zabývala některými institucionálními změnami přechodu římské společnosti od epochy královské k republice (*La rivoluzione „consolare“ nella tradizione e nella storiografia*). Následoval příspěvek Jana Zablockého (*Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie*, Varšava, Polsko), věnovaný některým specifickým aspektům „nezrušitelných“ zákonů v Římě (*Le leges sacrae*), následovaný příspěvkem autora této zprávy, Davida Falady (*Univerzita Karlova*, Praha), který byl věnován některým aspektům procesu emancipace plebejské části římské společnosti (*La lex de Aventino publicando*). V následující části odpoledne zazněly ještě dva příspěvky, dedikované sociální stratifikaci římské společnosti – Konstantin Tanev (*Univerzitet za nacionalno e svetovno stopanstvo*, Sofie, Bulharsko) s tématem zadlužení v Římě (*Il problema dei debiti*) a Lihong Zhang (*East China University of Political Science and Law*, Šanghaj, Čína) s příspěvkem o klientech (*La „dipendenza“ sociale libera: i clientes*).

Poslední den konference, 1. prosince 2018, se uskutečnil pod předsednictvím prof. Antonina Metro (*Università degli studi di Messina*, Messina, Itálie). Příspěvky přednesli Leonid Kofanov (*Rossijskaja akademija nauk*, Moskva, Rusko) na téma přípravy zákona XII desek (*Il decemvirato*) a Donatella Monteverdi (*Università degli studi di Catanzaro „Magna Graecia“*, Catanzaro, Itálie) na téma složení a úlohy některých orgánů formujícího se římského státu (*Composizione del collegio*). Zajímavou úvahu pak přednesl Michal Skřejpek (*Univerzita Karlova*, Praha), v níž se věnoval některým trestněprávním aspektům legislativy rané římské republiky (*Lessico e concetti criminalistici delle XII tavole*). Dalším příspěvkem byla studie Piotra Niczyporuka (*Uniwersytet w Białymstoku*, Białystok, Polsko) o nejstarších římských předpisech sociálního charakteru (*La legge di Numa Pompilio su „lugere“*). Závěr konference pak patřil prof. Bernardu Santaluciovi (*Università degli studi di Firenze*, Florencie, Itálie), jež se věnoval konsolidaci mocenské struktury ve vznikající římské republice (*La „restaurazione“ dell’ordine „consolare“*. *Le leges Valeriae Horatiae*).

Tento druh konferenčních setkání představuje důležitý prvek mezinárodní spolupráce v oboru římské právo; je pochopitelné, že kontakt s odborníky z různých částí Evropy je pro právní romanistiku velmi důležitý. Pro úplnost dodáváme, že předchozí, třináctý ročník této série konferencí, se uskutečnil v resortu Sucha Beskidzka v Polsku, a následující, patnáctý ročník, se uskuteční v listopadu 2019 v Praze.

David Falada

doi: 10.14712/2464689X.2019.23